

Köp HP Original skrivartillbehör för minst **6.000 kr (inkl. moms)** och få en **12 MP HP digitalkamera med 3" touchskärm på köpet!** (värde ca 1350 kr inkl moms)

MISCO.se | **hp**

En tidning inom Sveagruppen Tidnings AB

**GÄSTRIKLANDS
TIDNING**

Fredag den 25 mars 2011

NYHETER I KORTHET:

Sågen i Norrsundet läggs ner Idag på morgonen meddelar Stora Enso att Kopparfors sågverk och pelletsfabrik läggs ner. Det betyder ...
(2011-03-22 - 09:50:58) » [Läs mer](#)

Kungligt på Gavletravet Lördagen den 21 maj sprider Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel kunglig glans över Gavletravet ...
(2011-03-18 - 09:05:36) » [Läs mer](#)

Miljöministern i Ockelbo Ikväll, torsdag, kommer miljöminister Andreas Carlgren till Vildmarksgalleriet i Ockelbo för att di ...
(2011-03-10 - 14:16:48) » [Läs mer](#)

KRÖNIKA:
" En återklang från min barndom "

» [Läs krönikan av Bo Pettersson](#)

Sök Gästriklandstidning.se

Sök

SVEABÖRSEN

Sveabörsen på Internet!

NYHETER   LEDARE   DET PRATAS OM...   REPORTAGE   MAT   TRAV   KRÖNIKA   KONTAKT   OM GT   PRENUMERANT   START

REPORTAGE

Den allra första baklastaren fyller 65 år i år. Den har fått stå modell när nyare och modernare baklastare har konstruerats.

Foto: Annakarin Bodell

Nestorn bland svenska lastmaskiner kommer från Järbo

(2011-02-17)

JÄRBO. Att leta fakta runt denna speciella traktor tar oss tillbaka till tidigt 1940-tal, men historierna är många och går isär på flera håll. Helt klart är i alla fall att det är bröderna Wigren från Järbo som bar på idén som kom att sätta Järbo på kartan vad gäller byggandet av det som kanske är världens första baklastare.

Det var vid grustaget vid Norrhed i Järbo som bröderna Wigren började fundera på hur man skulle kunna göra för att underlätta jobben. De maskiner som fanns och som man lastade gruset med, var både framtungta och svårstyrda. Och bakhjulen stod mest och slirade i luften. Jobbet i grustaget var mycket tungt och man ville göra så mycket som möjligt av jobben maskinellt och slippa slitet med spett och spade.

Året är 1946 och bröderna Wigren gör verklighet av sina idéer och beställer en ny traktor av märket Fordson Major från Stockholm. Åke Frohm jobbade i grustaget vid den här tiden och han berättar att han var den som fraktade hem den första maskinen. Efter denna första resa blev det flera resor till och från Stockholm för att hämta traktorer. När den första traktorn väl är hemma i Järbo, körs den ner i källaren på Folkets hus. Här fanns på den här tiden en verkstad och här börjar man nu bygga om traktorn. Det blir starten till det som kan vara världens äldsta baklastare – en Ford Gigantic.

Ändringen och ombyggnaden av Fordson-traktorn innebär att de "vänder" på allt och monterar lastaggregat bak till. Det ger en traktor där lastaren bärs av de kraftiga bakhjulen som också svarar för drivningen. Den nya baklastaren blev stabilare och säkrare att arbeta med. Under arbetets gång tog de hjälp av Tage Berggren och ingenjör Elof Gustavsson. De hjälpte till med att klara ut de svagheter och brister som konstruktionen hade från början.

Flera av de patent som ingick i Gigantic-maskinerna, kunde inte skyddas fullt ut. Det gjorde att andra tillverkare sneglade på den nya konstruktionen. Många anser dessutom att både Bolinder-Munktel och Lundberg tog efter de ursprungliga lösningarna som gjordes för Gigantic, när de byggde sina lastare.

Ingen kan i dag säga med säkerhet hur lång tid ombyggnationen av den första maskinen tagit, men den blir färdig någon gång under 1946–1947. Den allra första baklastaren används flitigt under åren och har varit i bruk inom både sågverk och grustag i Järbo. 1948 till 1955 tillverkas ett hundratal exemplar av traktorn i samarbete med Wallbergs i Gävle. Gävleforetaget tillverkade lastaggregat, hydraulcylindrar och pumpar. Det samarbetet upphörde 1953, men tillverkningen av Gigantic-traktorer fortsatte fram till 1978. Andra fram till dess fanns baklastaren som reklamskylt utanför Maskin AB Gigantic.

När sen företaget lades ner placeras maskinen i ett kallförråd. Där blir den stående tills dess att åkaren John Svensson från Sandviken hittar traktorn och får köpa den. Detta är omkring år 2000 och det enda som saknas är skopan. Det sägs att den blev kvar på sågen. John Svensson ser till att en ny skopa görs utifrån hur den såg ut från början och traktorn får sitt ursprungliga utseende. Traktorn, som fortfarande kan köras, finns i dag hos bröderna Kjell och Peter Svensson i Sandviken. De visar upp traktorn på olika traktorträffar runt om i landet. Ibland hör någon entusiast av sig och vill komma och titta och höra historien den gamla baklastaren och hur den kom till.

Gästriklands Tidning
Storgatan 9-11, 806 45 GÄVLE
Besöksadress: Storgatan 9-11
Telefon vaxel: 026-54 30 30
Fax: 026-54 30 35
e-post: Gästriklands.Tidning

Ur arkivet: REPORTAGE

Maria satsar på getost

(2011-03-24)

» [FORS/OSTERFÄRNEBO. Under några semesterd...](#)**Schack i parti och minut**

(2011-03-03)

» [VÄSTERLED/BJÖRKSÄTRA. Under två kvällar ...](#)**Ammie har bra drag i träningen**

(2011-01-27)

» [JÄDRÅS. Få upplevelser tar dig närmare ...](#)**Ett Torsäkersföretag med gamla anor**

(2011-01-08)

» [TORSÄKER. I maj är det 100 år sedan som ...](#)**Amaryllis i sagans värld**

(2010-12-09)

» [BOLLNÄS. Just nu möts man av något trols...](#)**Jul och bröllop i Hedvigs växthus**

(2010-11-25)

» [Midvinterbröllop var temat när eleverna ...](#)**Fotografen som flyttade från Stockholm**

(2010-10-02)

» [LUMSHEDEN. En åker full med björnspillni...](#)**Arbetskollegorna startade företaget ihop**

(2010-10-01)

» [JÄRBO. För fyra år sedan arbetade de på ...](#)**Kyrkvaktmästaren – en riktig mångsysslare**

(2010-09-23)

» [Vid grindarna till Österfärnebo kyrka m...](#)**Christina har fyllt stugan med garn**

(2010-09-06)

» [Ett genuint intresse för handarbete och ...](#)**De valde 50-talsstuk på köket.**

(2010-08-27)

» [HEDESUNDA. När familjen Löf vid gården P...](#)**Midsommarfirande förr i tiden**

(2010-06-23)

» [Midsommarfirandet har egentligen tusen-å...](#)**Äntligen sommar i kohagen**

(2010-05-20)

» [NORRA ÅBYGGEBY. En våt rosa mule syns i ...](#)**Goda grannar med gemensam design**

(2010-04-30)

» [GRASHAREN. Tidigare i vintras anförtrödd...](#)**Församlingskår lever vidare**

(2010-04-01)

» [TORSÄKER. 1948 bildades Torsäkers kyrkob...](#)**"Glöm aldrig min berättelse"**

(2010-03-18)

» [HEDESUNDA. Mer folk än i kyrkan skulle m...](#)**Modevisning sponsrar studieresa**

(2010-03-04)

» [HEDESUNDA. Det var fullsatt till sista s...](#)**Skotercross är melodin för Ellen**

(2010-01-28)

» [ULVSTA. – Första gången jag åkte sk...](#)**Skulpturer skapade på naturens villkor**

(2010-01-14)

» [Ända sedan Kenneth Nilsson var liten har...](#)**Jultraditioner på museum**

(2009-12-24)

Mer pengar i egen ficka

Bli kund nu! ➔

AVANZA BANK

Skaffa mobilt bredband

Beställ nu! ➔

Sveriges största täckning

1
net.1

BESTÄLL 10 GRATIS VYKORT **ANVÄND BILDER FRÅN SEMESTERN**

Kom igång ➔

*exkl. frakt och hantering

Nu när baklastaren nått den aktningsvärda åldern av 65 år, ska den kanske få komma tillbaka till Jarbo.

– Hembygdsföreningen har fått frågan om de vill ha och förvalta urfadern till det som blev en enorm succé på världsmarknaden, säger Peter Svensson. Hur det blir med den saken är fortfarande oklart.

Gigantic sägs vara nestorn och kanske ursprunget för senare svenska lastmaskiner. På reklambladet från 50-talet står att den är stark, snabb, smidig för snabb och effektiv lastning i hård och långvarig tjänst.

Annakarin Bodell

Dela denna Artikel

Det finns **0 kommentarer till artikeln**

Skriv ett inlägg

Skicka

Du ansvarar själv för vad du skriver. Eventuella brott kommer att polisanmälas.
[Las villkoren här](#)

Logga in

Epostadress

Lösenord

Logga in

Registrering [Klicka här för att skapa ditt eget login](#)

Copyright © Sveagruppen Tidnings AB [» Webbredaktör](#) [» Ansvarig utgivare](#)

Gästriklands Tidning Storgatan 9-11, 806 45 GÄVLE. Besöksadress: Storgatan 9-11. Telefon växel: 026-54 30 30. Fax: 026-54 30 35. e-post: [Gästriklands Tidning](#)